

Львівська
Педагогічна
Спільнота

**МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ
В ПЕДАГОГІЦІ І ПСИХОЛОГІЇ»**

6 - 7 квітня 2012

ЛЬВІВ 2012

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ	6
Каменєва Н. С.	6
ЛІДЕРСТВО В КОЛЕКТИВІ ЯК СКЛАДНИЙ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН	
Поліщук О. В., Поліщук С. А.	9
ДИСПОЗИЦІЙНЕ ВИВЧЕННЯ ПОЧУТТЯ ГУМОРУ	
Процик Л. С., Затворнюк О. М.	11
ТЕОРЕТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ БІПОЛЯРНОЇ ПРИРОДИ ТВОРЧОГО ІНТЕЛЕКТУ	

СЕКЦІЯ 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ В ОСВІТІ (ЗАГАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ, ВІКОВОЇ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ІН.)	15
Богданов Р. В.	15
ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ СТУДЕНТІВ РІЗНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	
Онугрісва Л. А.	18
ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ	
Сердюк Н. І.	21
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ФОРМУВАННЯ АТРАКЦІЇ ДО ОДНОЛІТКІВ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ	

СЕКЦІЯ 3. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ	24
Албул І. В.	24
ПРОБЛЕМИ КЕРІВНИЦТВА ТА ЛІДЕРСТВА В ОРГАНІЗАЦІЯХ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ	
Нухова М. В.	27
ВНЕДРЕНИЕ ИННОВАЦИЙ В ОБРАЗОВАНИИ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ	

СЕКЦІЯ 4. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МІЖЕТНІЧНИХ І МІЖКУЛЬТУРНИХ ВІДНОСИН.	31
Маслянюк Г. П.	31
МЕХАНІЗМ МІЖГРУПОВОГО СПРИЙМАННЯ У МІЖЕТНІЧНИХ ВІДНОСИНАХ	
Ісєбанин В. Г.	33
НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ТОЛЕРАНТНОГО СОЗНАНИЯ УЧАЩЕЙСЯ МОЛОДЕЖИ	

СЕКЦІЯ 5. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА	37
Бурик О. П.	37
СУЧАСНІ МЕТОДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ	
Бутенко Н. І.	40
ДОСВІД ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГА	
Коваленко О. Ю.	43
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ ВНЗ ЯК ФОРМА САМОВДОСКАНАЛЕННЯ	
Коваленко О. Ю.	46
ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES (ESP): TEACHING BUSINESS ENGLISH	
Ковальчук О. С.	49
СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ ШКОЛОЮ В КРАЇНАХ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ	
Сидоренко Ю. І.	51
СТАВЛЕННЯ БАТЬКІВ ДО ПІДЛІТКІВ ЯК ОДНА ІЗ СКЛАДОВИХ ГАРМОНІЙНИХ ВЗАЄМИН У НЕПОВНІЙ РОДИНІ	
Ставцева В. Ф.	54
ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ В УНІВЕРСИТЕТІ НОВОЇ ЗЕЛАНДІЇ В ОСТАННІ РОКИ ЙОГО РОБОТИ	
Толстих О. О.	57
ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	
Шандрук С. І.	60
ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ США	

СЕКЦІЯ 6. ФІЛОСОФІЯ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ. СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ.....	63
Никишина І. Н.	63
ФОРМИРОВАНИЕ ИКТ-КОМПЕТЕНТНОСТИ УЧИТЕЛЯ-ПРЕДМЕТНИКА В УСЛОВИЯХ НЕПРЕРЫВНОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ	
Толстова О. В.	65
ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ГУМАНІТАРИЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО- ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ШКОЛІ	

СЕКЦІЯ 7. СУЧАСНІ ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ПЕДАГОГІЧНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ	69
Дяченко М. Д.	69
ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ЖУРНАЛІСТА: ШТРИХИ ДО ПРОФЕСІЙНОГО ПОРТРЕТА	
Харчук Н. Р.	72
ПЕРСПЕКТИВА ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРНЕТ-ОРІЄНТОВАНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	

СЕКЦІЯ 8. ПЕРЕХІД ДО БАГАТОРІВНЕВОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ.....	76
Бойко І. Г.	76
ОСВІТНІЙ МАКДОНАЛЬДЗ ПО УКРАЇНСЬКІ	
Кувакина Е. С.	78
РАЗРАБОТКА И ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ОПРОСНИКА ДЛЯ ИЗМЕРЕНИЯ ЛАТЕНТНОЙ ПЕРЕМЕННОЙ “УРОВЕНЬ ПАТРИОТИЗМА ШКОЛЬНИКОВ”	

СЕКЦІЯ 9. УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ. СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ	81
Власова В. П.	81
УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ВИЩОЇ ОСВІТИ ФРАНЦІЇ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ФРАНЦІЇ	
Койчева Т. І.	84
ПРАВОВІ АСПЕКТИ АТЕСТАЦІЇ НАУКОВИХ І НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ	
Кирик О. М., Семенів І. І.	86
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НОРМУВАННЯ ПРАЦІ В ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	
Стебляова К. К.	89
МОДЕРНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРІОРИТЕТІВ ХХІ СТОЛІТТЯ	

Толстова О. В.
аспірантка
кафедри педагогіки
Житомирського державного університету імені Івана Франка
м. Житомир, Україна

**ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ГУМАНІТАРИЗАЦІЇ
НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ШКОЛІ**

Основним стратегічним напрямом, що зумовлює розвиток сучасної шкільної освіти, є гуманітаризація, яка направлена на формування в учнів уявлення про людину і суспільство в рамках єдиної гуманітарної культури, що включає культуру мислення, почуттів, мови, спілкування, поведінки та суспільно-

історичної свідомості й вимагає кардинального перегляду підходів до змісту та спрямованості виховання школярів.

Успішній реалізації ідей гуманітаризації в школі, на нашу думку, сприяє ознайомлення вчителів з різноманітними педагогічними технологіями, класифікації яких широко представлені у науковій літературі (І. Дичківська, О. Пехота, Г. Селевко та ін.), проте немає жодної, що включала б технологічні системи гуманітаризації навчально-виховного процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про значну увагу з боку вчених до теоретичного та практичного аспектів гуманітаризації. Зокрема, на підвищенні гуманітарної культури як важливої мети гуманітаризації освіти наголошують вітчизняні та зарубіжні науковці (В. Воронкова, І. Колесникова, Л. Шеїна); питаннями організації пізнавальної діяльності в контексті її гуманітаризації займаються вітчизняні вчені (М. Добрускін, В. Кремень); гуманітаризацію в розумінні комплексного поєднання природничо-наукових, технічних і гуманітарних дисциплін для досягнення сукупності цілісних знань про людину розглядають зарубіжні педагоги (Г. Буракова, В. Гузєєв, Є. Юніна); роль позанавчальної діяльності в гуманітаризації вивчають вітчизняні та зарубіжні науковці (Л. Буєва, С. Гончаренко, В. Розін та ін.). Зокрема, автори концепції "Гуманітаризація загальної середньої освіти" (С. Гончаренко, Ю. Мальований) наголошують на важливості реформування спрямованості, змісту й форм позакласної та позашкільної роботи з позиції гуманітаризації.

Враховуючи актуальність ідей гуманітаризації та відсутність у науково-педагогічній літературі окремої класифікації технологій гуманітаризації навчально-виховного процесу в школі, на основі аналізу чинних підходів до їх розроблення, ми визначили власну, до якої ввійшли наступні групи:

- формування гуманітарної культури школярів;
- організація та управління гуманітаризованим освітнім процесом;
- гуманітаризація змісту навчально-виховної діяльності;
- гуманітаризація змісту позанавчальної діяльності.

Проаналізуємо ефективність та доцільність використання поданих вище груп технологій в практиці роботи загальноосвітніх шкіл.

Створення системи шкільної освіти, що ґрунтується на глибокому засвоєнні учнями культурної спадщини країни та їх прилученні до кращих досягнень світової цивілізації, сприяє вихованню почуття національної приналежності та формуванню всесторонньо розвиненої особистості [2, с. 4]. Відтак, до групи формування гуманітарної культури школярів ми включили наступні технології: "Культуровиховуюча технологія диференційованого навчання за інтересами дітей" (І. М. Закатова), "Школа-парк" (М. О. Балабан), "Технологія імовірнісної освіти" (О. М. Лобок), "Технологія авторської школи самовизначення" (О. Н. Тубельський) [3, с. 24–30].

Використання інтегрованих знань (інформатики, образотворчого мистецтва, музики, екології, прикладної творчості), що передбачають зазначені системи, сприятиме вихованню особистості, яка прагне до самоактуалізації, володіє почуттям соціальної відповідальності, вміє цінувати духовні та матеріальні багатства суспільства і сприяє відновленню та збагаченню його духовності. Отже, використання представлених педагогічних технологій в навчально-виховному процесі, вважаємо, може бути способом формування гуманітарної

культури учнів, а отже стає вагомим чинником підвищення якості освітнього процесу з позиції його гуманітаризації.

Гуманітаризований освітній процес у школі передбачає включення до його змісту ідей, цінностей, проблем, що представляють загальнолюдські інтереси. Зазначимо при цьому, що такий процес має бути побудований на основі принципів інтегративності, практичної направленості, культуровідповідності, екологізації та історизації, реалізація яких можлива за рахунок вибору відповідних педагогічних технологій, необхідними ознаками яких мають бути наявність ефективних способів організації та управління гуманітаризованим освітнім процесом. До таких технологій ми віднесли наступні: технології на основі "педагогіки співробітництва", "технології колективної взаємодії" (О. Г. Рівін, В. К. Дьяченко), "проникаючі", "групові", "ігрові", "проектні", "інтерактивні" та "розвивальні" технології [3, с. 24–30].

Гуманітаризація змісту навчально-виховної діяльності передбачає "олюднення" всіх шкільних предметів і полягає у забезпеченні ґрунтового загальнокультурного розвитку, формуванні гармонійної, цілісної особистості, що розглядається як важлива передумова й суттєвий фактор її професійного становлення та самореалізації [2, с. 4]. Так, до групи гуманітаризації змісту навчально-виховної діяльності за спрямованістю формування знань, умінь та навичок на основі їх "олюднення" ми віднесли наступні технології: "Діалог культур" (В. С. Біблер, С. Ю. Курганов), "Викладання літератури як предмета, що формує людину" (Є. М. Ільїн), "Комунікативного навчання іншомовної культури" (Є. І. Пассов), "Укрупнення дидактичних одиниць" (П. М. Ерднєв), "Навчання математики на основі розв'язування задач" (Р. Г. Хазанкін), "Поетапного навчання фізики" (М. М. Палтишев), "Педагогічну технологію на основі системи ефективних уроків" (А. А. Окунєв) та педагогічну систему "Екологія і діалектика" (Л. В. Тарасов) [3, с. 24–30].

Зуважимо при цьому, що суспільно-гуманітарний характер навчальних предметів допомагає формувати в учнів необхідний комплекс знань з проблем розвитку людини, усвідомлювати специфіку взаємовідносин із соціальним і природним середовищем, пізнавати суспільство на різних етапах його історії, осмислювати феномени загальнолюдської культури та сенс свого існування. Насичення природничо-наукових дисциплін людинознавчим матеріалом, на думку академіка С. Гончаренко, також сприяє пом'якшенню протиріччя технічної цивілізації, що пов'язане з одностороннім розвитком наук про природу на шкоду наукам про людину, на що й спрямована гуманітаризація змісту шкільної освіти [2, с. 6].

Питання гуманітаризації позаурочної виховної роботи, "передбачає передусім її загальну орієнтацію на виявлення і задоволення пізнавальних запитів особистості, розвиток її задатків, формування інтересів, надання учням можливості виявити себе у різних видах діяльності" [1, с. 105]. Ідея гуманітаризації позанавчального процесу реалізується в "Методиці КТС" (І. Іванов) та "Системі В. Караковського", які об'єднують ділову й міжособистісну сфери діяльності людини, а головною методичною особливістю стає суб'єктна позиція індивіда та вільний вибір діяльності.

Таким чином, гуманітаризований зміст освіти, орієнтований на потреби суспільства та інтереси учнів, при належній організації навчального та

позанавчального процесу, зокрема, при використанні поданих вище технологій, вважаємо, здатний забезпечити як достатньо високий рівень сформованості їх знань, умінь та навичок з навчальних предметів так і загальний розумовий розвиток, моральні якості та сформовану систему цінностей [3, с. 26].

Література:

1. Гончаренко С. У. Зміст загальної освіти і її гуманітаризація / С. У. Гончаренко // Неперервна професійна освіта : проблеми, пошуки, перспективи / Інститут педагогіки і психології професійної освіти; за ред. І. А. Зязюна. – К., 2000. – С. 81–107.
2. Гуманітаризація загальної середньої освіти / С. У. Гончаренко, Ю. М. Мальований // Початкова школа. – 1995. – № 3. – С. 4–10.
3. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии : учеб. пособие. – М. : Народное образование, 1998. – 256 с.